

Folna vármegye

Völgysségi járás

Kisvejte (kör) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Lengyel

nagy (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a multban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülö-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi-és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

Lengyel község állandóan e néven szerepelt. Folna vármegyéhez tartozott. A német ajkú lakosság Németországból Fulda vidékéről vándorolt be a plébánia feljegyzése szerint 1723-ban. —

Neve.

Fésla.

urbéres község

Kis község. —

Allami akvi kerület székhelye változatlanul Kisvejken.

A lengyeli sánc, melyről Vosinszky Mór Leletek a lengyeli őskori településről" című művet írt.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mely területük (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva *egy* db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földmivelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házasági adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Záród 5, Kisvejtke 5, Szarász 2 1/2,
Ráckozár 6 és Mekenyes 3 1/2 km. nyírt.

Dombos vidék

nincs.

1696

kat. hold (birtokcivék adatai alapján).

1048 k. hold szántó, 93 k. hold rét (kaszáló),

39 k. hold szőlő (beültetett), 158 k. hold

legelő, 262 k. hold erdő, — k. hold

nádas, 96 k. hold terméketlen (út, szikla, homok,
mocsár, kőbánya).

nem

nincs

nincs

..... *egy* db

967

lélek.

952 r. kath., — g. kath., — ref.,

15 ág. h. ev., — izr., — egyéb

129 magyar, 838 német, — tót,

— rutén, — oláh, — horvát,

— egyéb.

Belterületen 967

nincs

földművelés

A községben 135 ház 393 lakással
Teréz majorban 5 ház 44 lakással.

Nincsenek.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napidijas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ. *3 évenként három hat évre.*

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

Biró. Törvény- (másod-) bíró. *négy* esküdt,

(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám

..... jegyző, segédjegyző, *1 kört* orvos

1 kört állatorvos, irodai alkalmazott,

..... pénztári alkalmazott, egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

nincs

1 kisbíró (küldönc), *1* bába,

1 éjjeli őr és *3* gazdasági alkalmazott.

Kisvejké *öt* km.

6 virilista, *6* választott tag, *2-2* pótag

A község *egy* választókerületet alkot.

nincs.

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Szekszárd *30.* km.

Bonyhád *18* km.

Bonyhád *18.* km.

Závod *5* km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és ~~élelmiszer~~ *élelmiszer* székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljárási cselédügyi biráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Kisvejké *5.* km.

Van, tag. *Nincs.*

Van. *Nincs.*

Nincs

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság *53* tag. Kötelezett tűzoltóság.

Van. *Nincs.*

Van. *Nincs.*

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága: Helyben km.
- Hány magánorvos lakik a községben: nincs
- Községi bábák száma: egy
- Körbába lakóhelye és annak távolsága: — km.
- Okleveles magánbábák száma: nincs
- Legközelebbi gyógyszerárta hol van és milyen távol? Helyben km.
- Legközelebbi közkórház hol van és milyen távol? Izekszárd 30 km.
- Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) — Van — szegényház Nincs.
9. A gondozott szegények száma: — intézeti ápolásban, — magán ápolásban.
- Elhagyott gyermekek száma? nincs gyermek.
10. Milyen a község ivóvize? jó
- Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó. Nincs. Kutviz, egészséges
- Van-e csatornázása? nincs.
11. Korcsmák és vendéglők száma? 1 korcsma, 1 vendéglő, — kávéház.
- Van-e szálloda, fogadó és hány? nincs
- Van-e községben közfürdő? nincs
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?
A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? Izékfürdő Apponyi László grófni
erdejében 1 1/2 km.-nyire
Nem.

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Izekszárd 30 km.
- Kir. járásbírószék székhelye és távolsága? Bonyhád 18 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Izekszárd 30 km.
- Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Bonyhád 18 km.
- Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Tevel 8 1/2 km.
- Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Pécs 44 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középkiskolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvédelmi emlékmű vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelői előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Két tanteremmel rendelkező két tanerős r. kath. felekezeti elemi népiskola.

Gazdasági ismételő iskola.

nincs

nincs.

Lengyel Levente Egyesület

Szekszárd 30 km.

R. kath. Anyategyház
pécsi püspökség, völgyeségi
esperesi kerület.

Bonyhád 18 km.

nincs

Párber és hitközségi adó

R. kath. iskolaszék

Egyházi tanács nincs;
az iskolaszék.

Nincs.

Az elesett hősök emlékére
a templomban márvány tábla.

nincs

Polgári olvasóegylet és
r. kath. olvasókör.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellékvonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirda, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési utvonathoz járul hozzá a község?

Községi (közvilágító) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. ¹Van-e nyomásos gazdálkodás. ²Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

A bonyhád - lengyeli, a lengyel-szekszárdi megyei utak, a lengyel-kurdi országút.

Hidak, kompok, stb. nincsenek

A budapest - dombszéki fővonalától 10 km.

Vasutállomása: Kurdi-Csibrák.

Nincsen. -

Igen; helyben

A lengyel - kurdi - hoz

7 1/2 km.

Igen. — Nem.

Nagy birtok nincs

Közép birtok: Apponyi Lándorné grófnak 548 k. hold; közbirtokosságának 153 kat. hold.

15 hold kisbirtok

2 " törpebirtok

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

1. Nincs

2. Igen.

Igen; a közbirtokosságának 119 kat. hold.

Igen.

Igen.

15 hold befásított legelő

Szekszárd, 30 km.

nincs.

Igen 800 ööl.

Részben.

7. Vizrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy ~~folyam~~mérnökség székhelye:

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Nincsenek

Szekszárd 30 km.

117 ló, 465 szarvasmarha,

604 sertés, 590 juh

Bonyhádi fajfajta szarvasmarha tenyésztés

Helyben km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kéi a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzüzetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület? nincs

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányatüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. Háziipar és annak jellege.

Bonyhád, 18 km.

Bonyhád

Nincsenek

Szekszárd 30 km.

3 vegyes kereskedés

nincs.

Lengyeli tejszövetkezet és
Lengyel és vidéke Langya szövetkezet.
{ 2 asztalos, 2 kovács, 2 orató, 1 bádogos, 1 szobafestő, 1 kékfestő, 1 szíjgyártó, 4 ács, 2 cipész, 1 kádár
6 kőműves, 1 takács, 1 fazékos, 2 boglyár, 2 vobély, 1 szikvízgyáros, 1 mészáros
100g ötlöképes gőzmalom 3 munkással

Székesfehérvár 85 km.

Szekszárd 30 km.

Nincs.

Nincs

Nincs

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi kocsmá stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

Nincsenek.

35 kat. hold szántó és rét,

legelő, kat. hold erdő,

egyéb 35 k. hold árók és utak
28 k. h. kishaszonbérlet
44 k. házilag

3 hold körjzói javadalom.

szántó

nincs.

Vadászati jog
Községi kocsmá

Földadó 2378 K 14 f. Házadó 1628-K

59 f. Ált. kereseti adó 1895 K — f. Tár-

sulati adó — K — f. Vagyon- és jöv.

adó 27.060 K — f.

Fogyasztási adók, szolgálati
illetmények után járó ált. ker. adó.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Bonyhádra köves út építése.
Dombóvár - Szekszárd irányában a község
érinsésével vasút létesítése. —

A község pecsétjének lenyomata:

[Handwritten signature]
Községi (kör-) jegyző.

Lengyel históriájának vázlatos térképe:

